

تحلیل فضایی - مکانی جرم در شهر یزد

محمدحسین سرائی^۱، سیدمصطفی حسینی^۲

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۲/۲۲

تاریخ پذیرش: ۹۴/۰۳/۳۱

از صفحه ۹۳ تا ۱۲۰

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی
سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴

چکیده

جرم یک پدیده نامطلوب اجتماعی است که وقوع و رشد آن امنیت اقتصادی و اجتماعی را تهدید می‌کند. همچنین موجب افزایش هزینه‌های امنیتی، انتظامی، اجتماعی و خصوصی می‌شود. رشد بی‌رویه جمعیت در مناطق شهری موجب بروز مشکلاتی چون افزایش بزهکاری، بحران مسکن، شرایط نامطلوب کار، مسائل زیست‌محیطی، حاشیه‌نشینی و ده‌ها مشکل دیگر است. هدف از این پژوهش، بررسی رابطه بین عوامل کالبدی و محیطی نظیر کیفیت محیط مسکونی، تراکم جمعیت و فعالیت و همچنین شناسایی نقاط جرم‌خیز و جرایم خاص هریک از مناطق ۶گانه کلانتری شهر یزد است. روش تحقیق توصیفی-تحلیلی و برای آزمون فرضیه تحقیق از روش‌های کمی استفاده شده‌است. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه و برای مقایسه فضایی جرایم و طراحی نقشه‌ها نیز از نرم‌افزار GIS بهره گرفته است. از طرفی در تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه، از آزمون‌های آماری خی‌دو، Binominal، تی چندمتغیره با نرم‌افزار SPSS استفاده شده‌است. داده‌های آماری پژوهش به ۲بخش قابل تقسیم است: نخست؛ مجرمان زندان مرکزی شهر یزد، که حجم نمونه در جامعه مذکور از طریق فرمول کوکران تعیین شده‌است، دوم؛ آمار مرتبط با داده‌های کلانتری‌های ۶گانه شهر یزد در سال ۱۳۹۰ که تحلیل فضایی جرم با استفاده از این داده‌ها صورت پذیرفت. نتایج پژوهش نشان داد که میزان افزایش گرایش به جرم به‌مراتب بالاتر از افزایش توسعه کالبدی و جمعیتی در شهر یزد می‌باشد. با بررسی‌های انجام‌شده در تحلیل فضایی جرم در شهر یزد منطقه ۱۲ و ۱۴ کلانتری بیشترین ثبت جرایم را به خود اختصاص داده‌اند که نشان می‌دهد اسکان‌های غیررسمی در افزایش جرم تأثیر به‌سزایی دارند. همچنین در تحلیل کیفیت مسکونی از ۴شاخص میزان زیربنا، کیفیت محیط زندگی، تعداد اتاق در واحد مسکونی و نوع مالکیت استفاده‌شد که همگی نقش مؤثر کیفیت محیط مسکونی در میزان جرایم را تأیید کرد.

کلید واژه‌ها: جرم، تحلیل فضایی، مناطق جرم‌خیز، شهر یزد.

۱- دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه یزد، یزد، ایران. smoayedfar@yahoo.com

۲- دانشجو کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول). tsaliyyat@chmail.ir

مقدمه

بررسی تطبیقی جوامع بشری در سده‌های قبل از ظهور مدرنیسم و صنعت، حاکی از آن است که دنیای قدیم با مشخصاتی همچون سادگی روابط، محدودیت نظام شهرنشینی، تولید خودکفا و ثبات ساختارهای اجتماعی و فقدان تغییر و تحول نظام اجتماعی به‌ندرت با پدیده جدید مسائل اجتماعی مواجه بوده‌است (بیات، ۱۳۸۷: ۲۰). تغییر سریع شهر، که پیامد صنعتی‌شدن است، کلانشهر را به مراکز تحول فرهنگ مدرن مبدل ساخته و سرعت صنعتی‌شدن به‌حدی است که توسعه فرهنگی نمی‌تواند خود را با آن هماهنگ‌سازد در نتیجه، بی‌تناسبی عمیقی بین توسعه فنی و توسعه فرهنگی به وجود می‌آید (احمدی، ۱۳۸۷: ۱۸۲) که این مسئله باعث شده‌است رقم جرایم و جرم‌های کلانشهرهای جهان سوم نسبت به کلانشهرهای کشورهای توسعه‌یافته رقم بالاتری به خود گیرد.

توزیع جرم در سطح منطقه از لحاظ جغرافیایی به‌صورت یکسان نیست و هر منطقه با توجه به ویژگی خاصی که دارد نوع خاصی از جرم در آنجا اتفاق می‌افتد. در ایجاد عوامل اولیه برای زیرپا گذاشتن قانون و ارتکاب جرم به دست انسان چندین عامل از جمله وسوسه‌های ایجادشده، فضا و محیط مؤثرند. بنابراین، فضای جغرافیایی یک منطقه نقش اساسی در تقویت قانون و اجرای عدالت برعهده دارد (فاجمیروکن، ۲۰۰۶: ۲).

استان یزد با وسعتی معادل ۱۳۰۴۵۸ کیلومترمربع قریب ۷/۹ درصد از وسعت کل کشور را فرا گرفته است. میزان مهاجران واردشده به این استان در بین سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ تعداد ۸۵۶۵۰ نفر بوده‌است که وجود افراد غیربومی می‌تواند یکی از عوامل افزایش جرم در بخش‌های حاشیه‌ای شهرها باشد. این در حالی است که تعداد زندانیان این استان از ۲۰۳۰ نفر در سال ۱۳۸۵ به ۳۶۰۹ نفر در سال ۱۳۹۰ رسیده‌است که نشان‌دهنده روند روبه‌رشد مجرمان است. شهر یزد به‌دلیل مرکزیت شهرستان یزد، به‌عنوان مرکز استان، جمعیت قابل ملاحظه‌ای را به خود جلب کرده‌است به‌طوری‌که جمعیت این شهر در سال ۱۳۹۰ به ۴۸۶۱۵۲ نفر رسیده‌است. وجود کاربری‌های تجاری با کارکرد منطقه‌ای، وجود تراکم بالای جمعیت در برخی محله‌های شهر، همچنین اسکان‌های غیررسمی موجود و در حال شکل‌گیری زمینه‌ساز افزایش توزیع جرایم در

مناطق مختلف شهر یزد شده است که نوع جرم و نحوه توزیع آن مسئله اصلی پژوهش به شمار می‌رود.

با توجه به موارد مطرح شده هدف از این پژوهش یافتن پاسخ سؤالاتی است که رابطه بین جرم و متغیرهای جمعیت‌شناسی و بوم‌شناسی را مشخص می‌سازد. از این رو، تعیین نقاط جرم خیز و تعداد و تنوع جرم در مناطق شهری یزد، تحلیل فضایی-مکانی جرایم در شهر یزد، همچنین ارایه راه‌حلهایی برای برنامه‌ریزان شهری، به گونه‌ای که بتواند جرایم شهری را به حداقل برسانند، از مهم‌ترین اهداف پژوهش می‌باشد که سعی شده است با بررسی موشکافانه گامی در جهت کاهش جرایم شهری برداشته شود.

روش تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش ترکیبی از روش‌های تحلیلی-توصیفی و پیمایشی می‌باشد. در جمع‌آوری اطلاعات نیز از روش‌های کتابخانه‌ای و اسنادی استفاده شده است. داده‌های آماری در این پژوهش شامل دو قسمت می‌باشد: نخست؛ مجرمان و زندانیان شه‌ریزد، سپس؛ آمارهای مرتبط با تعداد جرایم صورت‌گرفته در مناطق کلانتری شهر یزد.

روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی در بین تمامی گروه‌های مجرم با جرم‌های متفاوت بوده است. از آنجاکه دسترسی به تمامی مجرمان امکان‌پذیر نبوده است؛ برای تهیه پرسشنامه خود از فرمول کوکران بهره‌بردیم که در سطح خطای ۰/۰۶ تعداد نمونه ۲۱۱ نفر در نظر گرفته شد. نگارندگان با ارایه ۳۰۰ پرسشنامه در زندان به منظور تکمیل- نمودن آن تنها ۲۱۲ پرسشنامه تکمیل شده دریافت کردند.

$$n = \frac{\frac{(1.96)^2 \times (0.50)(0.50)}{(0.06)^2}}{1 + \frac{1}{36.9} \left(\frac{(1.96)^2 \times (0.50)(0.50)}{(0.06)^2} \right)} = 212$$

در الگوی بررسی پژوهش با توجه به این که هم نیاز به جمع‌آوری اطلاعات به صورت میدانی و هم نیاز به آمارهای مرتبط با جرایم بود با استفاده از تمامی اطلاعات جمع‌آوری شده و نتایج مربوط به تلخیص داده‌ها به همراه جدول‌ها، نمودارها و نقشه‌ها به تحلیل و تبیین یافته‌های پژوهش اقدام نموده‌ایم. در آزمون فرضیه‌ها و تحلیل رابطه

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

متغیرهای موردبررسی از شاخص Z به منظور بررسی رابطه توسعه کالبدی و جمعیتی شهر یزد با میزان جرم، همچنین از آمارهای مربوط به هر منطقه کلانتری برای بررسی آزمون تفاوت محله‌ها در جرم‌خیزی بهره‌برده‌ایم.

روش گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها

به منظور جمع‌آوری اطلاعات لازم برای تهیه پژوهش حاضر به دو صورت عمل نمودیم: اطلاعات لازم برای تحلیل فضایی جرم در شهر یزد از طریق آمارهای مرتبط با جرایم ثبت‌شده در سال ۱۳۹۰ در مناطق ۶گانه کلانتری شهر یزد جمع‌آوری شد. از طرف دیگر، به منظور تهیه اطلاعات لازم در رابطه با ویژگی‌های مجرمان و تعیین نوع جرم و رابطه آن با عوامل اجتماعی، کالبدی- حقوقی و... پرسشنامه‌هایی تهیه و در زندان مرکزی یزد توزیع شد. در تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه از آزمون‌های آماری χ^2 ، دو، Binominal، تی چندمتغیره با نرم‌افزار SPSS استفاده شده است. همچنین به منظور تحلیل داده‌های آماری جرایم به منظور پهنه‌بندی مناطق از نرم‌افزار GIS بهره‌بردییم.

فرضیه‌های پژوهش

۱. بین رشد جمعیتی و کالبدی شهر یزد و افزایش جرم رابطه معناداری وجود دارد؛
۲. بین محل سکونت و میزان جرم و بزهکاری در مناطق ۶گانه کلانتری شهر یزد تفاوت معناداری وجود دارد.

مبانی نظری

مفاهیمی که در فرایند پژوهش مدنظر بوده به شرح زیر می‌باشد:

جرم: هر نوع عملی است که به وسیله قانون منع شده باشد. همچنین، مجازاتی برای ارتکاب به آن تعیین شود. با توجه به این که هر فرهنگی دارای تعریف ویژه‌ای از اعمال اخلاقی است؛ جرایم نیز می‌توانند تاحدودی متفاوت باشند (Willson, ۲۰۰۳: ۴۰).

انواع جرایم: منظور از آن مجموعه جرایمی است که با توجه به ماهیت جرم و پیامدها و مواردی که برجا می‌گذارند دسته‌بندی می‌شوند. در این پژوهش به‌خاطر تعدد

جرایم انواع جرایم ارتكابی در ۶ دسته (جرایم سرقت، موادمخدر، علیه اشخاص، علیه اموال، مفساد اجتماعی، تخلفات راهور) تقسیم شده‌اند.

یکی از قدیمی‌ترین جرایم علیه اموال و مالکیت، که شاید از همان پیدایش مفهوم مالکیت در جوامع بشری ارتكاب می‌یافته و معمولاً مجازات‌های سختی برای مرتکبان آن در ادیان و قبایل و جوامع مختلف پیش‌بینی شده‌است، جرم سرقت است (میرمحمدصادقی، ۱۳۸۷: ۲۰۳). برخلاف کلاه‌برداری و خیانت در امانت، قانون‌گذار جرم سرقت را به صراحت تعریف کرده‌است. ماده ۷ قانون مجازات اسلامی در تعریف سرقت اظهار می‌کند: «سرقت عبارت‌است از ربودن مال دیگری به‌طور پنهانی (میرمحمدصادقی، ۱۳۸۷: ۲۰۴).

بیش از نیمی از زندانیان موجود در زندان‌های ایران را جرایم مرتبط با موادمخدر تشکیل می‌دهند (هیئت بین‌المللی کنترل موادمخدر، ۲۰۰۸). با توجه به گستردگی حمل‌ونقل و قاچاق موادمخدر از کشور مصرف موادمخدر در کشور معطلی جدی می‌باشد (نخجوانی، ۱۳۸۰: ۴۸ به نقل از هندیانی، ۱۳۹۰: ۱۶۵). آمارها از افزایش تعداد معتادان در ایران (برومند، ۱۳۸۲: ۶۴-۶۳) و نیز کاهش سن اعتیاد حکایت‌دارند (صحرائیان، ۱۳۸۲: ۱۱۰).

خشونت در سال‌های اخیر در جامعه ما رو به فزونی گذاشته‌است. مجموعه بررسی‌ها نشان می‌دهد که در ایجاد خشونت علاوه بر عوامل فردی، عوامل ساختاری نیز مؤثر است (بهاری، ۱۳۸۶: ۹۷). به‌طور کلی عواملی چون: بیکاری، پایین بودن سطح فرهنگ عمومی، توزیع ناعادلانه ثروت و تبعیض در استخدام، ناکارآمد بودن عملکرد قوه قضاییه، نبود حضور مفید، مؤثر و به‌موقع نیروی انتظامی را می‌توان در این مسئله مؤثر دانست (سخت‌سخت، ۱۳۸۱: ۱۶).

جرایم مالی عمدتاً به شکل سازمان‌یافته و به‌وسیله افراد با نفوذ و برگزیدگان قدرت و یا یقه‌سفیدان در جریال مشاغل‌شان رخ می‌دهد (احمدی، ۱۳۸۷: ۱۶۹).

فضای جغرافیایی و فضای شهری: فضای جغرافیایی انعکاسی از دانش انسان در جهان، تجربه‌های او از زندگی و وابستگی و ارتباط او با محیط است (Relph, ۱۹۸۶: ۱۶). از این‌رو، فضای شهری را باید کنش متقابل ساختار طبیعی و اکولوژیکی یک واحد

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)
 جغرافیایی ازسویی و ساختارهای اجتماعی- اقتصادی و سیاسی آن از سوی دیگر
 دانست(ضیایی، ۱۳۷۹:۳۹).

پراکندگی فضایی: مجموعه‌ای از واقعیت‌های عینی است. هریک از این واقعیت‌های
 عینی دارای محل استقرار ویژه و یک سطح مشخص می‌باشد. پراکندگی فضایی
 واقعیت‌های عینی بدان‌سان آرایش یافته‌اند که می‌توان از نظر تراکم، الگویابی و پخش
 آنها به تحلیل و تدوین قوانین مربوطه پرداخت. در اغلب موارد در شناخت پراکندگی
 فضایی تنها بر روی یک پدیده واحد تأکید می‌کنند تا در جستجوی قوانین و صورت‌بندی
 پراکندگی فضایی پدیده توفیق‌یابند(احمدی، ۱۳۸۷:۲۸۹).

آنچه روشن است بعضی مکان‌ها به‌دلیل ویژگی‌های کالبدی و محیطی و همچنین
 ویژگی‌های اجتماعی- فرهنگی و اقتصادی ساکنان آن امکان و فرصت بیشتری برای وقوع
 جرم دارند. برعکس، بعضی مکان‌ها مانع و بازدارنده فرصت‌های مجرمانه هستند و همین
 امر سبب شده‌است تا در دو دهه گذشته سیاستمداران و پژوهشگران به مکان و زمان جرم
 به‌منظور کنترل و جلوگیری از جرم توجه ویژه‌ای نشان‌دهند(۲۰۰۴:۱۲، Meangan).

امروزه جغرافیدانان نیز توجه ویژه‌ای به جرایم شهری و سازوکارهای مؤثر بر آن
 داشته‌اند. آنچه در بررسی جغرافیای جرایم شهری اهمیت دارد؛ رابطه فضا و محیط
 شهری با رفتارهای اجتماعی از نوع منفی و ناهنجار آن است. درواقع، این موضوع که
 طی چند دهه اخیر به مطالعات جغرافیای شهری افزوده شده‌است؛ چارچوب عملی برای
 تحلیل فضایی و مکانی جرم و مطالعه رابطه ناهنجاری‌ها با فضا و زمان را در محدوده
 شهرها فراهم می‌نماید(کلانتری، ۱۳۸۰:۶۳).

محل سکونت به‌عنوان فضایی جدانشدنی برای افراد نقش به‌سزایی در رفتار
 ایفای‌نماید. نتایج نشان می‌دهد که هرچه فضای محل سکونت نسبت به تعداد افراد
 ساکن کمتر باشد به‌علت خستگی والدین و سروصدای زیاد محیط خانواده متشنج و
 در نتیجه اطفال به‌کوچه پناه می‌برند. بنابه‌علل مختلف بیشتر اطفال و جوانان بزهکار از
 خانواده‌هایی هستند که در خانه‌های محقر و پرجمعیت به‌سر می‌برند(دانش،
 ۱۳۶۶:۲۴۷). از سویی دیگر، نبود کفایت فضایی مسکونی ممکن است آثار نامطلوبی
 دربر داشته‌باشد. پژوهش‌های مرکز روکرسون فرانسه ۲۲/۴ درصد موارد بزهکاری را ناشی

از فزونی جمعیت داخلی منزل اعلام کرده‌است (کی‌نیا، ۱۳۷۳:۲۲۸). از این‌رو، تحلیل فضایی جرایم شهری را می‌توان براساس نظریه‌ها و دیدگاه‌های زیر مورد بررسی قرارداد:

جدول (۱): نظریه‌های مرتبط با جرایم شهری

عنوان نظریه	نظریه پرداز	توضیحات
نظریه ارتباط جرم با تراکم جمعیت	انگلز	مطابق این نظریه افزایش جرم و جنایت رابطه مستقیمی با افزایش تراکم جمعیت دارد. در سال ۱۹۶۸ انگلز ^۱ در بررسی جرایم خیابانی کالیفرنیا ارتباط بین جرم و تراکم جمعیت را اثبات کرد. وی همچنین به وجود افزایش جرم و تراکم فعالیت‌ها در خیابان‌های شهر معتقد بود (Angels, ۱۹۶۸:۱۶)
نظریه ارتباط جرم با منزلت‌های اجتماعی و اقتصادی	به نقل از شکوئی	مطابق این دیدگاه، که بر پایه نظریه‌های اکولوژیکی استوار است، میزان جرم با برخی شاخص‌های اجتماعی - اقتصادی مبین منزلت‌های پایین جامعه از جمله: بی-سواد یا کم‌سواد، اجاره‌نشینی، تراکم بالای جمعیت، وجود اقلیت‌های قومی، غیراستاندارد بودن محل زندگی و بالابودن نرخ متولدان خارجی ارتباط دارد (شکوئی، ۱۳۶۹:۱۰۲)
نظریه فضای شهری ورث ^۲	لوتیس ورث	فرضیه کلیدی ورث این است که تغییر در الگوهای تجمع‌های انسانی را می‌توان معلول ۳ عامل اندازه، تراکم و ناهمگونی دانست. از دید وی شهر را می‌توان یک سکونتگاه بزرگ متراکم از افراد ناهمگون تعریف کرد (افروغ، ۱۳۷۷:۱۱۷). از نظر ورث شهر همانند صفحه‌ای شطرنجی است که هر قسمت کارکردهای خاص خود را دارد. بر طبق این نظریه با افزایش میزان تراکم و اندازه جمعیت نوع روابط اجتماعی تغییر یافته و افراد برحسب پایگاه‌های اجتماعی و اقتصادی مختلف به تشکیل گروه‌های اجتماعی می‌پردازند. افراد برحسب علاقه‌مندی‌های خود دست به تشکیل گروه‌های اجتماعی می‌زنند که تقویت‌کننده کنش آنها می‌باشند.
نظریه محیط فقر	به نقل از احمدی	این دیدگاه با تعیین شاخص‌هایی چون کیفیت و نوع مسکن، میزان بیکاری و فقر برای تعیین محیط‌های فقرنشین شهر، رابطه این محیط‌ها با میزان ناهنجاری را مورد بررسی قرار می‌دهد (احمدی، ۱۳۸۴:۱۰۳)

نظریه‌های مطرح‌شده بیشترین نقش را در اساس پژوهش حاضر دارند که در این راستا مبنای کار ما نظریه ارتباط جرم با منزلت‌های اجتماعی و اقتصادی می‌باشد. از آنجایی که در پژوهش حاضر تحلیل فضایی جرم مدنظر بوده و بررسی‌ها حاکی از تفاوت نوع جرم با پایگاه اجتماعی و اقتصادی ساکنان فضای ارتکاب جرم است؛ هر منطقه با

۱- Angels.

۲- Louis wirth.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

توجه به سطح اجتماعی و اقتصادی ساکنانش دارای جرایمی متفاوت است. اساس کار ما نظریه ارتباط جرم با منزلت‌های اجتماعی و اقتصادی است.

محیط‌شناسی مسئله

شهر یزد به‌عنوان نخستین شهر استان دارای ۳ منطقه شهری و ۶ منطقه کلانتری است. رشد پرشتاب آن در سال‌های اخیر سازمان فضایی ناهمگون و نامتعادلی را ایجاد کرده‌است. توسعه فیزیکی و کالبدی ناموزن شهر، سبب جدایی‌گزینی اکولوژیک شده‌است به‌طوری‌که برخی از محله‌ها و نواحی شهر به‌لحاظ دسترسی به خدمات در وضعیت بهتری قراردارند درحالی‌که بعضی دیگر، که از لحاظ جمعیتی در سطح بالایی قراردارند، متأسفانه از لحاظ توزیع خدمات در وضع نامطلوبی هستند. این امر باعث به هم خوردن تعادل فضای زیستی شهر و در نتیجه بروز مشکلات هنجاری شده‌است.

مهم‌ترین ویژگی ساختار فضایی منطقه ۱ الگوهای چندگانه و متباین بافت کالبدی (سرائی، ۱۳۸۶: ۷۵) آن است به‌گونه‌ای که هم بافت شهری و هم بافت روستایی و هم اسکان‌های غیررسمی در آن قابل‌رؤیت است. در قسمت مرکزی آن خانه‌های عمدتاً نوساز شامل کوی افشار، بلوار جمهوری، کوی فرهنگیان خودنمایی می‌کند. در قسمت شمالی و شرقی آن بافت‌های روستایی شامل: کسنویه، امیرآباد، نصرآباد و محمودآباد قابل‌مشاهده است. اما حادترین مشکلات این منطقه اسکان‌های غیررسمی آن شامل اسکان کویر و کشتارگاه می‌باشد که به‌تبع خود زمینه‌ساز بالارفتن جرایم در این منطقه شده‌است. نکته حائزاهمیت در رابطه با مشکلات این منطقه وجودنداشتن پایگاه‌های انتظامی در بخش شرقی آن است که شامل محله‌های نصرآباد، امیرآباد، کسنویه و سکونتگاه غیررسمی کشتارگاه می‌شود. این موضوع عاملی برای افزایش میزان جرم در این قسمت از شهر شده که بسیاری از آنها از دید نیروی انتظامی دورمانده و به ثبت نرسیده‌است.

در معرفی منطقه ۲ باید گفت این منطقه از شهر یزد از جمله متراکم‌ترین بخش از شهر در مقیاس محله‌ای بوده و جزو حساس‌ترین مناطق شهر از نظر جرم‌خیزی است. وجود بخش مرکزی (CBD) در این منطقه از شهر، وجود اسکان غیررسمی حسن‌آباد، که با روند روبه‌رشد خود به‌عنوان مشکل‌دارترین نمونه اسکان غیررسمی یزد و درنهایت

تراکم و تمرکز بالای جمعیت زمینه‌ساز نرخ بالای جرم در آن شده‌است. جرایمی نظیر نزاع و درگیری، سرقت و موادمخدر در آن به‌وفور دیده‌می‌شود. به عبارت دیگر، می‌توان - گفت اغلب مطالعات الگوهای جرم شهری تمرکز زیاد جرم را در نواحی مرکزی شهر اثبات کرده‌اند (Dietrich, 2008, 15).

در معرفی منطقه ۳ یزد نیز باید گفت در این منطقه از شهر می‌توان با دو سطح زندگی متفاوت روبه‌رو شد به‌طوری‌که شاهد محله‌های فقیرنشین و ثروتمند هستیم. معضلی که در تمامی مناطق یزد قابل مشاهده می‌باشد بحث اسکان‌های غیررسمی است که منطقه ۳ یزد از آن مستثنی نمی‌باشد. محدوده‌های فقیرنشین این منطقه در محدوده‌های عیش‌آباد، آزادگان، ایمان، قاسم‌آباد، امام حسین (ع)، پشت سازمان انتقال خون، نجف‌آباد و محله بالا رحمت‌آباد و محله پایین رحمت‌آباد شکل گرفته‌است به‌طوری‌که در مقابل آن شاهد محله‌هایی چون صفائیه، کوی دانشگاه و برخی از قسمت‌های سیلو هستیم که دارای وضعیت اقتصادی - اجتماعی مناسبی می‌باشند. وجود افراد غیربومی در محله‌های رحمت‌آباد و آزادشهر زمینه‌ساز جرم است.

یافته‌های پژوهش

در این بخش از مقاله، یافته‌های به‌دست آمده از تکمیل پرسشنامه در بین زندانیان شهر یزد در دو بخش توصیفی و استنباطی قابل‌ارایه است:

یافته‌های توصیفی

بررسی توزیع جرایم و ویژگی‌های مجرمان در یافته‌های توصیفی مورد بحث می‌باشد. نتایج حاصل از پرسشنامه‌های تکمیل شده نشان می‌دهد که از بین کل پاسخ-دهندگان (۲۱۲ نفر)، ۶۸٪ جرایم مربوط به موادمخدر را مرتکب شده‌اند، ۱۰٪ جرایم مربوط به سرقت، ۹٪ جرایم علیه اشخاص، ۶٪ جرایم علیه خانواده و عفت عمومی، ۶٪ علیه اموال و مالکیت ۱۴٪ جرایم علیه مصالح و آسایش عمومی و تنها ۵٪ جرایم رایانه‌ای را مرتکب شده‌اند.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)
جدول (۲): تعداد و درصد گروه‌های ۷ گانه جرایم

درصد فراوانی	فراوانی	نوع جرم
۵/۷	۱۲	علیه اموال و مالکیت
۱/۴	۳	علیه مصالح و آسایش عمومی
۶۸/۴	۱۴۵	جرایم مربوط به موادمخدر
۹/۹	۲۱	جرایم مربوط به سرقت
۰/۵	۱	جرایم رایانه‌ای
۵/۷۰	۱۲	علیه خانواده و عفت عمومی
۸/۵۰	۱۸	علیه اشخاص
۱۰۰	۲۱۲	مجموع

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در ادامه نتایج حاصل از بررسی‌های مجرمان مورد مطالعه نشان می‌دهد تنها ۳۴٪ از مجرمان بومی بوده‌اند و بقیه افراد کسانی بوده‌اند که یا خارج از شهر یزد زندگی می‌کنند یا به شهر یزد مهاجرت کرده‌اند.

خلوت بودن مکان یکی دیگر از عواملی است که می‌تواند نقش مؤثری را در رابطه با جرم ایفانماید. در جرایمی نظیر سرقت، علیه خانواده و عفت عمومی مجرم نمی‌تواند در مکان‌هایی که در معرض دید است به ارتکاب جرم بپردازد.

جدول (۳): ارتباط گروه‌های ۷ گانه جرم با شلوغی و خلوتی محل آنها

جمع		شلوغ		خلوت		محل وقوع نوع جرم
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
۱۰۰	۱۲	۳۳/۳	۴	۶۶/۷	۸	علیه مالکیت
۱۰۰	۳	۳۳/۳	۱	۶۶/۷	۲	علیه آسایش عمومی
۱۰۰	۱۸	۶۱/۱	۱۱	۳۸/۹	۷	علیه اشخاص
۱۰۰	۱۲	۵۰	۶	۵۰	۶	علیه عفت عمومی
۱۰۰	۱۴۵	۵۰/۱	۷۳	۴۹/۹	۷۲	مواد
۱۰۰	۲۱	۳۳/۳	۷	۶۶/۷	۱۴	سرقت
۱۰۰	۱	۰	۰	۱۰۰	۱	رایانه‌ای
	۲۱۲		۱۱۱		۱۰۱	جمع

(منبع: یافته‌های پژوهش)

بحث در رابطه با خلوتی و شلوغی مکان‌ها در جرایم گوناگون متفاوت می‌باشد. جرایم بسته به ماهیتی که دارند در مکان‌های متفاوتی رخ می‌دهند. جرایمی نظیر سرقت نیاز به مکان‌های خلوت دارند که در بعضی موارد بدون وجود این‌گونه مکان‌ها امکان ارتکاب جرم وجود ندارد. در جرایمی نظیر علیه آسایش عمومی مکان‌های خلوت مؤثر می‌باشند. در بعضی جرایم مانند مواد مخدر شلوغی و خلوتی مکان نقش به‌سزایی در ارتکاب جرم نداشته و در هر دو مکان احتمال رخ دادن آن تقریباً به یک میزان می‌باشد.

نتایج حاصل از پرسشنامه‌ها نشان می‌دهد که مساحت منزل مجرمان از ۲۰ تا ۸۰ متر متفاوت بوده است. این در حالی است که وضعیت مسکن مجرمان دارای شرایط نامناسبی بوده است به طوری که ۶۲/۷ درصد مجرمان در منازلی ساکن بوده‌اند که مساحت آن کمتر از ۱۴۰ متر مربع بوده است که با توجه به بزرگ بودن بیشتر خانه‌ها در شهر یزد رقم پایینی به‌شمار می‌رود.

جدول (۴): توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان بر حسب مساحت منزل آنها

درصد تجمعی	درصد	فراوانی	مساحت
۶/۱	۶/۱	۱۳	۲۰-۵۰
۳۰/۷	۲۴/۵	۵۲	۵۰-۸۰
۴۹/۱	۱۸/۴	۳۹	۸۰-۱۱۰
۶۲/۷	۱۳/۷	۲۹	۱۱۰-۱۴۰
۶۹/۳	۶/۶	۱۴	۱۴۰-۱۷۰
۷۷/۸	۸/۵	۱۸	۱۷۰-۲۰۰
۱۰۰	۲۲/۲	۴۷	۲۰۰+

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در ادامه بررسی شد که یکی از مکان‌های جرم‌خیز مکان‌های غیرشفاف و تاریک می‌باشد. در این مکان‌ها مجرم با خیال آسوده‌تر مرتکب جرم می‌شود که البته، بسته به نوع جرم، تاریک یا روشن بودن مکان متفاوت می‌باشد. در این مبحث سعی شده است تا تأثیر تاریکی در ارتباط با انواع جرایم سنجیده شود.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

جدول (۵): چگونگی ارتباط بین تاریکی و روشنایی محل وقوع جرایم ۷ گانه

محل وقوع نوع جرم		تاریکی		روشنایی		جمع	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
۴	۳۳/۳	۸	۶۶/۷	۱۲	۱۰۰		
۲	۶۶/۷	۱	۳۳/۳	۳	۱۰۰		
۱۰	۵۵/۵	۸	۴۴/۵	۱۸	۱۰۰		
۶	۵۰	۶	۵۰	۱۲	۱۰۰		
۶۴	۴۴/۱	۸۱	۵۵/۹	۱۴۵	۱۰۰		
۱۴	۶۶/۷	۷	۳۳/۳	۲۱	۱۰۰		
۱	۱۰۰	۰	۰	۱	۱۰۰		
۱۰۱		۱۱۱		۲۱۲			

(منبع: یافته‌های پژوهش)

البته این نتیجه مربوط به اطلاعات کل جرایم می‌باشد که اگر خواسته باشیم به صورت تک تک مورد بررسی قرار دهیم نتیجه به گونه‌ای دیگر خواهد بود به طوری که در جرایمی نظیر سرقت و علیه آسایش عمومی و جرایم رایانه‌ای به ترتیب ۶۶/۷ و ۶۶/۷ و ۱۰۰ درصد در ساعت‌های شب یا مکان‌هایی رخ داده که تاریک بوده‌اند. از جرایمی که تاریکی چندان در آن نقش نداشته است می‌توان به علیه مالکیت و اموال مانند خیانت در امانت، کلاهبرداری و چک بلامحل یاد کرد.

یافته‌های استنباطی

به منظور تحلیل فضایی و مکانی جرم در شهر یزد با مشقت و سختی‌های فراوان در گرفتن آمار و اطلاعات با دریافت آمارهای مرتبط با جرایم در سطح کلانتری‌های ۶ گانه یزد به تحلیل فضایی جرم پرداخته‌ایم.

جدول (۶): توزیع جرایم در مناطق کلانتری سال ۱۳۹۰

ردیف	گروه جرم	میزان	کلانتری ۱۱	کلانتری ۱۲	کلانتری ۱۳	کلانتری ۱۴	کلانتری ۱۵	کلانتری ۱۶
۱	جرایم مربوط به سرقت	تعداد	۱۱۴۰	۱۱۷۷	۱۱۷۰	۱۵۴۲	۸۵۲	۷۳۸
		درصد	۱۷,۲	۱۷,۷۸	۱۷,۶۸	۲۳,۳۰	۱۲,۸۷	۱۱,۱۵
۲	جعل	تعداد	۳۶	۱	۸	۳۱	۱۵	۱۹
		درصد	۳۲,۳۷	۰,۹۱	۷,۲۷	۲۸,۱۸	۱۳,۶۴	۱۷,۲۷
۳	نزاع و درگیری	تعداد	۴۴۱	۴۹۱	۳۶۸	۴۶۲	۳۱۵	۳۰۸
		درصد	۱۸,۴۹	۲۰,۵۹	۱۵,۴۳	۱۹,۳۷	۱۳,۲۱	۱۲,۹۱
۴	جرایم مربوط به مواد مخدر ۱۳۸۹	تعداد	۳۱۵	۸۱۴	۲۹۸	۶۹۱	۲۹۲	۲۳۹
		درصد	۱۱,۸۹	۳۰,۷۳	۱۱,۲۶	۲۶,۰۹	۱۱,۰۲	۹,۰۲
۵	جرایم و تخلفات راهور	تعداد	۸۳۷	۸۰۷	۵۶۷	۶۸۵	۵۳۱	۳۸۴
		درصد	۲۱,۹۶	۲۱,۱۸	۱۴,۸۸	۱۷,۹۷	۱۳,۹۳	۱۰,۰۸
۶	مهاجرت غیرقانونی	تعداد	۱۸۹	۲۳۰	۱۳۶	۱۵۰۰	۲۲۵	۷۵
		درصد	۸,۰۳	۹,۷۷	۵,۷۷	۶۳,۶۹	۹,۵۵	۳,۱۸
۷	مفاسد اجتماعی (علیه عفت عمومی) ۱۳۸۹	تعداد	۴۵۹۷	۴۹۲۶	۳۹۹۳	۶۴۱۷	۳۰۰۱	۲۶۱۴
		درصد	۱۷,۹۹	۱۹,۲۸	۱۵,۶۳	۲۵,۱۲	۱۱,۷۵	۱۰,۲۳
۸	کشف مواد مخدر به گرم ۱۳۹۰	تعداد	۱۰۹۷	۱۰۸۲۰	۵۰۹۷	۵۱۱۴	۱۶۱۹	۳۴۴۹
		درصد	۴,۰۳	۳۹,۷۹	۱۸,۷۴	۱۸,۸۰	۵,۹۵	۱۲,۶۸

(منبع: معاونت برنامه ریزی و بودجه نیروی انتظامی استان یزد)

لازم به ذکر است که آمار جرایم علیه خانواده و عفت عمومی به دلیل برخی مسائل امنیتی و حفاظتی نیروی انتظامی استان یزد مربوط به سال ۱۳۸۹ می باشد و از در اختیار گذاشتن آمار سال ۱۳۹۰ خودداری شده است.

جرایم مربوط به سرقت

یکی از انواع جرایم مورد بررسی سرقت می باشد که به طور کلی می تواند شامل سرقت منزل، خودرو، کیف قاپی و مغازه باشد. سرقت یکی از جرایمی است که در شهر یزد دارای فراوانی بالایی بوده و یکی از جرم های مهم این شهر را تشکیل می دهد. جرایم مربوط به سرقت با وضعیت اقتصادی در ارتباط مستقیم می باشد که با افزایش فقر اقتصادی جرایم مربوط به سرقت نیز در حال افزایش می باشد. از تعداد ۶۶۱۹ فقره سرقتی که در شهر یزد رخ داده است ۲۳,۳ درصد آن مربوط به کلانتری ۱۴ شهر یزد

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

شامل محله‌هایی چون نجف‌آباد، رحمت‌آباد، سیلو و صفاییه می‌باشد که مهم‌ترین عوامل آن موارد زیر را دربر می‌گیرد:

۱. وجود مهاجران زیاد در این محله‌ها به‌ویژه نجف‌آباد و رحمت‌آباد که مطالعات نشان می‌دهد در قسمت‌هایی از این دو محله سکونتگاه‌های غیررسمی در حال شکل‌گیری است. این عامل به همراه وضعیت نامناسب اقتصادی و اجتماعی آنان مزید بر علت می‌باشد: میزان بالای بیکاری، وجود مجتمع‌های مسکونی در طبقات زیاد در حواشی این منطقه از شهر یزد و وجود برخی مجتمع‌های تجاری مهم که همراه با تراکم بالای جمعیت همراه می‌باشد و زمینه‌ساز جرم سرقت شده‌است.

۲. مناطق ۱۲ و ۱۳ در رتبه‌های دوم و سوم قراردارند و کمترین میزان سرقت در کلانتری ۱۶ صورت گرفته‌است که از دلایل عمده آن می‌توان به سطح بالای شغل و درآمد در این منطقه از شهر یزد، با وجود محله‌هایی چون کوی افشار، بلوار جمهوری و امامشهر، نام برد.

جدول (۷): مقایسه توزیع سرقت در مناطق کلانتری یزد

رتبه	جرم سرقت	منطقه کلانتری
۴	۱۱۴۰	۱۱
۲	۱۱۷۷	۱۲
۳	۱۱۷۰	۱۳
۱	۱۵۴۲	۱۴
۵	۸۵۲	۱۵
۶	۷۳۸	۱۶

(منبع: یافته‌های پژوهش)

جرایم مربوط به موادمخدر

از کل ۲۷۱۹۶ گرم کشف جرم مرتبط با موادمخدر ۱۰۸۲۰ مورد معادل ۳۹,۷۹ درصد مربوط به کلانتری ۱۲ یزد می‌باشد. این در حالی است که بیشترین مجرمان مرتبط با موادمخدر با تعداد ۸۱۹ نفر از همین منطقه کلانتری گزارش شده‌است که شامل محله‌های گازارگاه، کشتارگاه، حسن‌آباد، فهادان و لب خندق می‌باشد. آنچه

مسئله است این است که حسن آباد و کشتارگاه به عنوان پرمسئله ترین محله های یزد تحت عنوان اسکان های غیررسمی در این رقم بالا تأثیر به سزایی داشته اند.

به طور کلی نتایج حاصل از بررسی های میدانی نشان داد که در محله هایی چون حسن آباد و کشتارگاه بیشتر ساکنان از مصرف بالای سیگار و ردوبدل کردن موادمخدر و مصرف آن گله داشتند. عمده ترین عاملی که در این بررسی ها تأثیرگذار بوده است وجود بالای اتباع افغانی در سطح محله و پایین بودن سطح نظارت انتظامی بوده است. در ادامه کلانتری های ۱۴ و ۱۵ به ترتیب رده های دوم و سوم را در رابطه با کشف موادمخدر داشته اند که در هر دو منطقه فوق وجود محله هایی با سطح اجتماعی و اقتصادی پایین تر، بیکاری و وضعیت کالبدی نامناسب از قبیل عیش آباد و خیرآباد، وجود مهاجران بالا و درنهایت تراکم بالای جمعیت در سطح برخی محله ها همچون آزادشهر و رحمت آباد، که به دلیل آشنایی نداشتن با حرفه ای خاص تجارت مرگ را برگزیده اند، مزید بر علت بوده است. پایین ترین سطح کشف موادمخدر در کلانتری ۱۱ رخ داده است.

جدول (۸): مقایسه توزیع موادمخدر در مناطق کلانتری یزد

رتبه	جرم موادمخدر	منطقه کلانتری
۶	۱۰۹۷	۱۱
۱	۱۰۸۲۰	۱۲
۲	۵۰۹۷	۱۳
۳	۵۱۱۴	۱۴
۵	۱۶۱۹	۱۵
۴	۳۴۴۹	۱۶

(منبع: یافته های پژوهش)

جرایم علیه اشخاص (نزاع و درگیری)

بیشترین فراوانی مربوط به منطقه ۱۲ کلانتری شهر یزد می باشد که ۲۰,۵۹ درصد از این نوع جرم را به خود اختصاص داده است محدوده ای که در آن نقاطی مانند حسن آباد، کشتارگاه، فهادان واقع شده اند. بالا بودن میزان مهاجر، وضعیت نامناسب کالبدی، معابر تنگ و نامناسب، وجود اقوام مختلف و اتباع افغانی فشرده گی و ازدحام جمعیت را سبب شده اند. سطح پایین تحصیلات و بیکاری بالا در چنین نقاطی به ویژه حسن آباد و کشتارگاه سبب فزونی درگیری و نزاع در این منطقه از شهر یزد شده است. منطقه ۱۴

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

کلانتری شهر یزد با ۱۹,۳۷ درصد از جرایم علیه اشخاص در مقام دوم قرار گرفته است. محله های نجف آباد و رحمت آباد به دلیل وجود مهاجران بالا و محله صفائیه یزد به دلیل موقعیت مناسبی که از لحاظ اجتماعی و اقتصادی دارد موجب تجمع انواع کاربری های تجاری شده است که روزانه تمرکز بالای جمعیت را به خود می کشاند. تراکم بالای جمعیت زمینه ساز انواع جرایم به ویژه نزاع و درگیری شده است. در ادامه مناطق ۱۱ و ۱۳ کلانتری شهر یزد به ترتیب رده های سوم تا پنجم را کسب کرده اند. کلانتری ۱۶ شهر یزد با محله هایی چون بلوار جمهوری، کوی افشار، امامشهر و نصرت آباد کمترین میزان درگیری و نزاع را با ۱۲,۹۱ درصد به خود اختصاص داده اند.

جدول (۹): مقایسه نزاع و درگیری در مناطق کلانتری یزد

رتبه	جرم نزاع و درگیری	منطقه کلانتری
۳	۴۴۱	۱۱
۱	۴۹۱	۱۲
۴	۳۶۸	۱۳
۲	۴۶۲	۱۴
۵	۳۱۵	۱۵
۶	۳۰۸	۱۶

(منبع: یافته های پژوهش)

جرایم علیه اموال (جعل و کلاهبرداری)

جرایم علیه اموال موارد متفاوتی را شامل می شود که می توان از آنها به کلاهبرداری، خیانت در امانت، چک بلامحل و اختلاس نام برد. منطقه ۱۱ کلانتری شهر یزد با ۳۰,۸۶ درصد از کل جرایم مالی در رده اول قرار گرفته است که می توان مناسب بودن سطح تحصیلات و درآمد را در آن مؤثر دانست چراکه جعل جزو جرایمی است که نیاز به تخصص در امور رایانه ای دارد و معمولاً افرادی که دارای تخصص لازم نباشند از عهده آن بر نمی آیند همان طور که کلاهبرداری از افرادی سر می زند که با زیرکی و باهوشی سعی در فریب افراد دارند. مسکن و شهرسازی، محله کاشانی، نعیم آباد و قسمت هایی از مرکز شهر نظیر مارکار و مجاهدین شرایط مناسبی را برای ارتکاب جرایم مالی دارند.

کلانتری ۱۴ شهر یزد با ۲۶,۵۷ درصد از جرایم مالی در رده دوم قرار گرفته است. صفائیه و سیلو از جمله محله هایی است که می تواند چنین مجرمانی را به دلیل وضعیت

مناسب اقتصادی و تجاری به خود جلب کند. در ادامه کلانتری‌های ۱۶، ۱۵ و ۱۳ به ترتیب با ۱۶،۲۹، ۱۲،۸۹، ۹،۷۱ درصد در رده‌های سوم تا پنجم قرار دارند. منطقه کلانتری ۱۲ تنها ۳،۷۱ درصد از جرایم مالی را به خود اختصاص داده است. نتایج نشان می‌دهد هرچه منطقه یا محله‌ای از نظر اقتصادی در سطح پایین‌تری قرار گیرد کمتر درگیر جرایم مالی می‌شود به طوری که کلانتری ۱۲ یزد با محله‌هایی چون کشتارگاه، حسن‌آباد، فهادان و مریم‌آباد کمترین مقدار جرایم مالی را با ۰،۹ درصد به خود اختصاص داده‌اند که از نظر وضعیت اقتصادی و کاربری‌های تجاری در سطح نامناسبی قرار دارند.

جدول (۱۰): مقایسه جرایم مالی در مناطق کلانتری یزد

رتبه	جرایم مالی	منطقه کلانتری
۱	۳۶	۱۱
۶	۱	۱۲
۵	۸	۱۳
۲	۳۱	۱۴
۴	۱۵	۱۵
۳	۱۹	۱۶

(منبع: یافته‌های پژوهش)

مفاسد اجتماعی

مفاسد اجتماعی که شامل جرایم علیه خانواده و عفت عمومی می‌باشد یکی دیگر از جرایم مورد مطالعه می‌باشد. از ۲۵۵۴۸ موردی که در سال ۱۳۸۹ در شهر یزد رخ داده است منطقه ۱۴ کلانتری شهر یزد با ۲۵،۱۲ درصد از جرایم مذکور در رتبه اول قرار گرفته است. وجود بافت دوگانه نجف‌آباد، رحمت‌آباد و صفائیه و سیلو با دو سطح متفاوت اقتصادی اجتماعی در بالا بودن آن در سطح منطقه کلانتری ۱۴ اثرگذار بوده است به طوری که سطح تحصیلات پایین، بیکاری بالا و تشکیل اسکان‌های غیررسمی با ورود مهاجران بالا به برخی قسمت‌های محله‌های رحمت‌آباد و نجف‌آباد از یک سو و محله‌هایی همچون صفائیه، هرچند از نظر سطح اقتصادی مناسب می‌باشد، از دیگر سو در بعضی موارد این نوع جرم می‌تواند رابطه بسیار نزدیکی را با میزان مقید بودن به احکام و دستورات دینی و پایبندی به اصول اخلاقی و خانواده داشته باشد.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

در ادامه ۱۹,۲۸ درصد جرایم مربوط به کلانتری ۱۲ می باشد جایی که در آن بازهم محله‌هایی چون کشتارگاه، حسن‌آباد، مریم‌آباد و اکرمیه با میزان بالای مهاجر به‌ویژه اتباع افغانی به‌وفور دیده می‌شود. این‌گونه جرایم با سطح تحصیلات و تراکم بالای جمعیت رابطه نزدیکی دارد. منطقه ۱۱ کلانتری شهر یزد با ۱۷,۹۹ درصد از جرایم مذکور در رده دوم قرار گرفته‌است. مناطق ۱۳ و ۱۵ کلانتری به ترتیب با ۱۵,۶۳ و ۱۱,۷۵ درصد در رده‌های چهارم و پنجم قرار گرفته‌اند. در نهایت، منطقه ۱۶ کلانتری یزد با ۱۰,۲۳ درصد از جرایم مذکور در رده آخر قرار گرفته که در واقع، بهترین وضعیت را دارا می‌باشد. تراکم متوسط جمعیت، موقعیت اجتماعی-اقتصادی ساکنان، که بیشتر افرادی که در بلوار جمهوری زندگی می‌کنند، صاحبان کارخانه و افرادی با درآمد بالا می‌باشند.

جدول (۱۱): مقایسه مفاسد اجتماعی در مناطق کلانتری یزد

رتبه	جرایم مالی	منطقه کلانتری
۳	۴۵۹۷	۱۱
۲	۴۹۲۶	۱۲
۴	۳۹۹۳	۱۳
۱	۶۴۱۷	۱۴
۵	۳۰۰۱	۱۵
۶	۲۶۱۴	۱۶

(منبع: یافته‌های پژوهش)

جرایم و تخلفات راهور

جرایم و تخلفات راهور از قبیل سرعت غیرمجاز، رد شدن از چراغ‌های راهنمایی و رانندگی، رانندگی بدون گواهینامه و سایر تخلفات حادثه‌ساز را شامل می‌شود. یکی دیگر از جرایمی که بررسی شده‌است جرایم و تخلفات راهور در سطح شهر یزد می‌باشد. تعداد ۳۸۱۱ جرم در خصوص تخلفات راهور در سال ۱۳۹۰ صورت گرفته‌است. آمارها نشان می‌دهد منطقه ۱۱ کلانتری شهر یزد با ۲۱,۹۶ درصد از کل جرایم در رتبه اول قرار گرفته‌است. دلایلی چون شلوغی و ازدحام بالای ترافیک، که سبب کلافه‌شدن و خستگی رانندگان شده، وجود معابر اصلی شهر یزد از قبیل خیابان کاشانی، دهم فروردین و فرخی همگی مزید بر علت می‌باشد. مناطق کلانتری‌های ۱۲، ۱۴، ۱۳ و ۱۵ به ترتیب با ۲۱,۱۸ و ۱۷,۹۷ و ۱۴,۸۸ و ۱۳,۹۳ درصد رده‌های دوم تا پنجم را در ارتکاب جرم

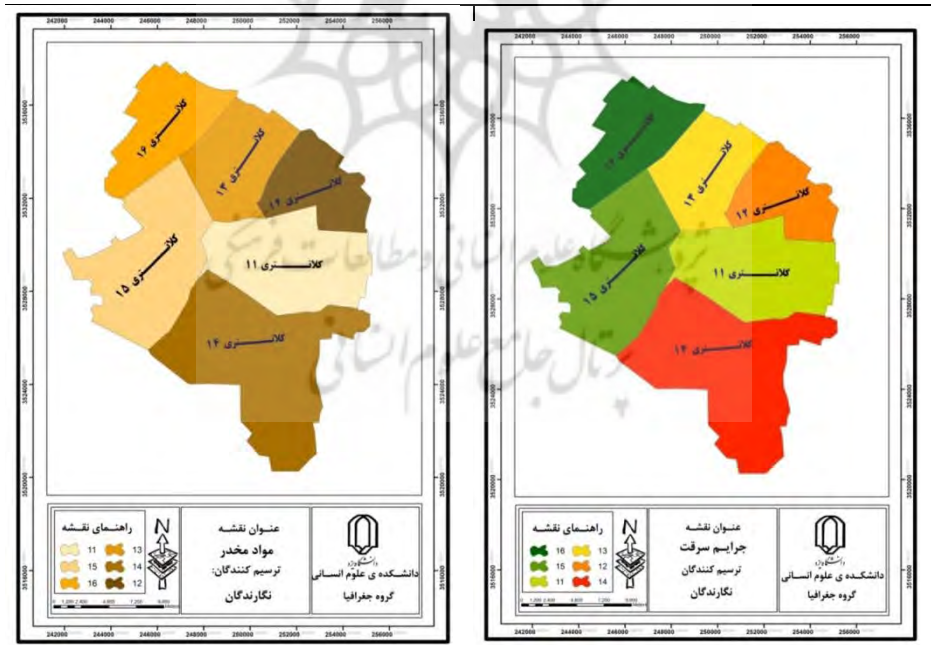
به دست آورده‌اند. این در حالی است که کلانتری ۱۶ کمترین میزان جرایم و تخلفات راهور را با ۱۰,۰۸ درصد به ثبت رسانده‌است.

جدول (۱۲): مقایسه تخلفات راهور در مناطق کلانتری یزد

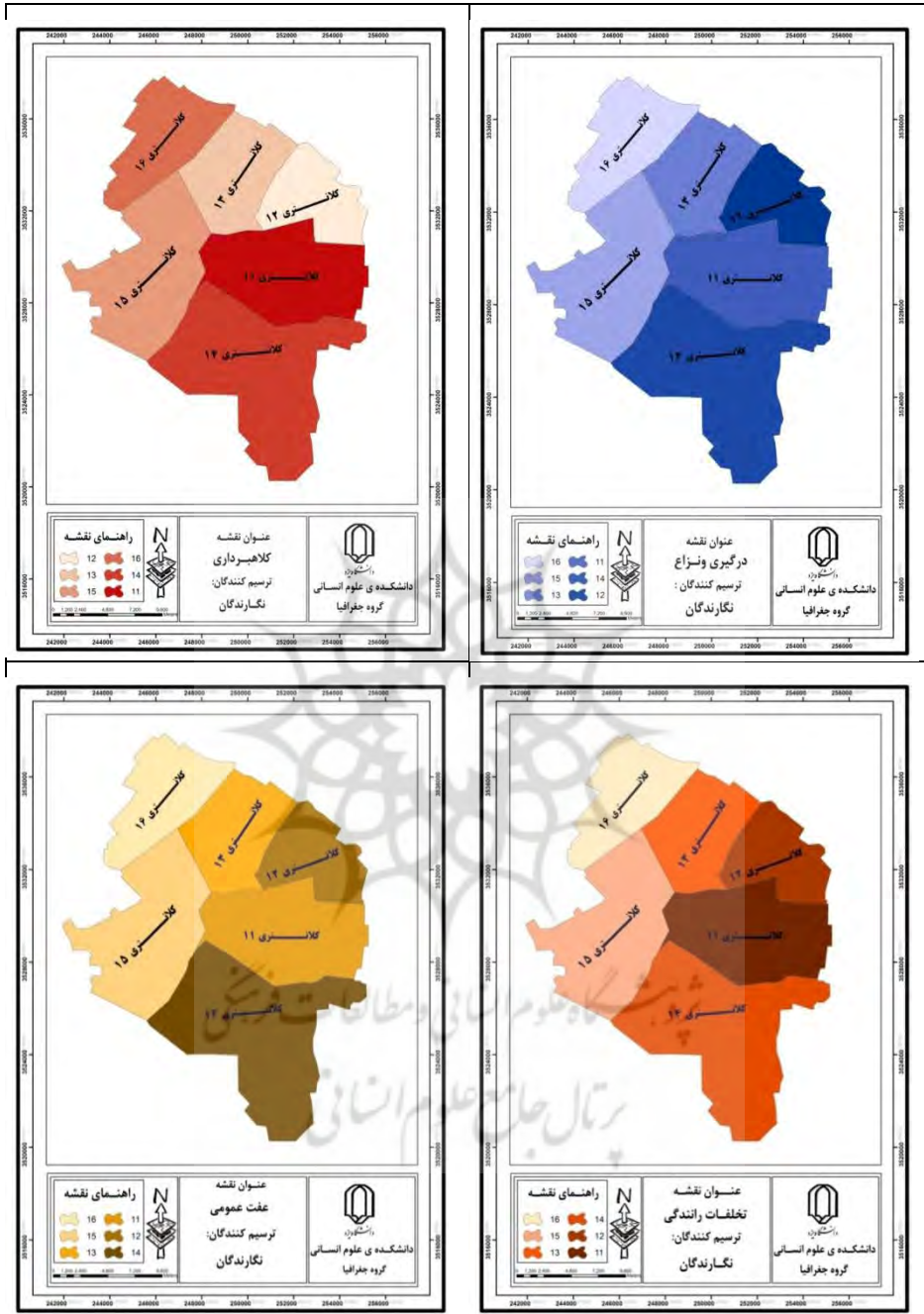
رتبه	جرایم مالی	منطقه کلانتری
۱	۸۳۷	۱۱
۲	۸۰۷	۱۲
۴	۵۶۷	۱۳
۳	۶۸۵	۱۴
۵	۵۳۱	۱۵
۶	۳۸۴	۱۶

(منبع: یافته‌های پژوهش)

به‌طور کلی، آمار و نتایج نشان می‌دهد بیشترین توزیع جرایم در منطقه کلانتری ۱۲ می‌باشد همان منطقه‌ای که محله‌هایی چون حسن‌آباد، مریم‌آباد، اکرمیه و کشتارگاه را در خود دارد. سطح پایین تحصیلات، نرخ بیکاری بالا و قرارگرفتن در مشاغل پایین جامعه، تعداد بالای مهاجران، وجود اتباع افغانی، اسکان‌های غیررسمی و وجود وضعیت نامناسب کالبدی همگی از دلایل فزونی جرم در این منطقه است.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

شکل‌های (۷) تا (۱۲): بهینه‌بندی و توزیع جرایم در شهر یزد

به منظور آزمون فرضیه ابتدا آمارهای مربوط به پرونده‌های مرتبط با جرایم ۶گانه در شهر یزد را استخراج کرده، سپس با توجه به رشد کالبدی و جمعیتی فرضیه را مورد آزمون قرار دادیم. آمار مقایسه‌ای جرایم در سال‌های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ در جدول شماره (۱۳) نشان داده شده است:

جدول (۱۳): مقایسه جرایم سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۹۰

نوع جرم	سال		درصد رشد
	۱۳۸۵	۱۳۹۰	
جرایم علیه اشخاص	۷۵۵۸	۱۱۵۸۳	۵۳,۲
جرایم علیه اموال و مالکیت	۷۴۵۰	۶۷۳۲	-۹,۳
جرایم علیه خانواده و عفت عمومی	۲۲۱۱	۴۶۰۲	۱۰۸,۱
جرایم مربوط به سرقت	۵۵۵۱	۹۲۴۲	۶۶,۵
جرایم مرتبط با مواد مخدر	۴۵۰۶	۴۰۳۵	-۱۰,۵
جرایم علیه مصالح و آسایش عمومی	۳۱۹۱	۵۰۵۷	۵۸,۵
جمع جرایم	۳۰۴۶۷	۴۱۲۵۱	۳۵,۲

(منبع: دادگستری کل شهرستان یزد)

از این رو، فرض یادشده در دو سطح جمعیتی و رشد فیزیکی شهر در افزایش جرم‌های اجتماعی بررسی شد که ابتدا از لحاظ جمعیتی مشاهده می‌شود:

جمعیت شهر یزد در سال ۱۳۸۵ برابر با ۴۳۲۱۹۴ نفر و در سال ۱۳۹۰ برابر با ۴۸۶۱۵۲ نفر بوده است. با توجه به محاسبات صورت گرفته درصد رشد جمعیت در این سال ۱۲,۵ درصد بوده است که نتایج درصد رشد بیشتری را برای جرایم با میزان ۳۵,۲ درصد نشان می‌دهد.

فرض صفر: نسبت افزایش جرایم برابر با افزایش جمعیت است.

نسبت افزایش جمعیت شهر از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ برابر با ۱۲,۵ درصد و نسبت افزایش جرایم ۳۵,۲ درصد بوده است. بنابراین، آزمون نسبت به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$Z = \frac{(0,352 - 0,125) / (0,352 * (1 - 0,352) / n)^{1/2}}{n} = 82,96$$

در رابطه مذکور $n = 30647$ تعداد جرایم در سال ۱۳۸۵ می‌باشد. با توجه به این که Z به دست آمده از Z بحرانی (۲,۵۸) در سطح ۰,۰۱ بیشتر است؛ فرض صفر رد می‌شود.

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

بنابراین، میزان افزایش جرم با میزان افزایش جمعیت تفاوت معنی‌داری دارد. به عبارت دیگر، درصد افزایش جرایم به‌طور معنی‌داری بالاتر از افزایش جمعیت است.

در ادامه کجروی‌ها از لحاظ افزایش و براساس رشد فیزیکی شهر بررسی شد که نتایج نشان می‌دهد:

$$Z = (0,352 - 0,010) / (0,352 * (1 - 0,352) / n)^{1/2} = 125,36$$

در رابطه یادشده $n = 30647$ تعداد جرایم در سال ۱۳۸۵ می‌باشد. با توجه به این که Z به‌دست‌آمده از Z بحرانی (۲,۵۸) در سطح ۰,۰۱ بیشتر است؛ فرض صفر رد می‌شود. بنابراین، میزان افزایش جرم با میزان افزایش مساحت تفاوت معنی‌داری دارد. به عبارت دیگر، درصد افزایش جرایم به‌طور معنی‌داری بالاتر از افزایش مساحت است.

فرض دوم بر مبنای محل سکونت و میزان جرم و بزهکاری در مناطق ۶گانه کلانتری شهر یزد می‌باشد. به منظور آزمون فرضیه یادشده ما براساس داده‌های کلانتری عمل نمودیم. از آنجاکه آمارهای مرتبط با جرایم براساس مناطق کلانتری می‌باشد و قابل همپوشانی با مناطق شهرداری نیست؛ اساس کار بر مبنای مناطق ۶گانه کلانتری شهر یزد بوده است که هر دو منطقه (کلانتری، شهرداری) رابطه بین محل سکونت و میزان جرم را مشخص می‌سازد.

استناد آماری براساس جدیدترین آمارهای مربوط به کلانتری‌های شهر یزد در سال ۱۳۹۰ می‌باشد که به‌دلیل امنیتی و محرمانه‌بودن جرایم و تمام محدودیت‌هایی که برای آرایه آن وجود داشت به آرایه مهم‌ترین جرایمی در شهر یزد می‌پردازیم که دارای بعد مکانی و فضایی می‌باشند.

جدول (۱۴): توزیع فضایی جرم برحسب مناطق کلانتری شهر یزد سال ۱۳۹۰

ردیف	گروه جرم	کلانتری ۱۱	کلانتری ۱۲	کلانتری ۱۳	کلانتری ۱۴	کلانتری ۱۵	کلانتری ۱۶
۱	سرقت	۱۱۴۰	۱۱۷۷	۱۱۷۰	۱۵۴۲	۸۵۲	۷۳۸
۲	جعل و کلاهبرداری	۳۶	۱	۸	۳۱	۱۵	۱۹
۳	نزاع و درگیری	۴۴۱	۴۹۱	۳۶۸	۴۶۲	۳۱۵	۳۰۸
۴	جرایم و تخلفات راهور	۸۳۷	۸۰۷	۵۶۷	۶۸۵	۵۳۱	۳۸۴
۵	مهاجرت غیر قانونی	۱۸۹	۲۳۰	۱۳۶	۱۵۰۰	۲۲۵	۷۵
۶	کشف موادمخدر به گرم	۱۰۹۷	۱۰۸۲۰	۵۰۹۷	۵۱۱۴	۱۶۱۹	۳۴۴۹

۱۵۶۲	۱۹۶۸	۴۲۸۲	۲۲۷۵	۲۷۱۸	۲۷۱۵	جمع
------	------	------	------	------	------	-----

(منبع: معاونت برنامه‌ریزی و بودجه نیروی انتظامی استان یزد)

نتایج حاصل از جدول بالا مبنی بر آمارهای مناطق جرم‌خیز از تفاوت میان نواحی و محل‌های سکونتی در شهر یزد با میزان گرایش به جرم حکایت‌دارد به‌طوری‌که میان بالاترین میزان جرم با کمترین آن در سطح مناطق یزد تفاوتی در حدود ۲۷۲۰ جرم وجود دارد که این تفاوت بدون در نظر گرفتن کشف مواد مخدر می‌باشد. میزان متوسط مصرف مواد مخدر بر اساس آمار ستاد مبارزه با مواد مخدر برای هر فرد معنادار ۵,۱ گرم روزانه می‌باشد. اگر یک معادل‌سازی برای تبدیل کشف مواد مخدر در سال ۱۳۹۰ به مصرف‌کنندگان آن داشته باشیم این مقدار مواد کشف شده ۵۳۳۲ نفر را به کام خود می‌کشد که در جدول شماره (۱۴) با معادل‌سازی صورت گرفته آمارها اعلام گردید. البته، این آمارهای کلی نمی‌تواند نشان‌دهنده تفاوت محله‌های مسکونی و میزان گرایش به جرم باشد زیرا هر محله و منطقه با توجه به سطح و پایگاهی که دارد جرایم گوناگونی در آن رخ می‌دهد. جرایمی چون سرقت و جرایم مرتبط با اتباع و مهاجران در محله‌هایی چون صفاییه، سیلو، نجف‌آباد و رحمت‌آباد دارای بیشترین فراوانی می‌باشند که به ترتیب ۱۵۴۲ و ۱۵۰۰ جرم را در طول سال ۱۳۹۰ به خود اختصاص داده‌است.

با بررسی‌های انجام شده متوجه شدیم که در قسمت‌های شمالی رحمت‌آباد و برخی نواحی نجف‌آباد بیشترین جرایم مربوط به مهاجران می‌باشد. زیرا در این نواحی تراکم اتباع و مهاجران بالاست. محله‌هایی چون صفاییه و سیلو نیز در سطح بالایی شاهد سرقت هستند. وجود مجتمع‌های تجاری، راه‌های فرار به دلیل بافت شطرنجی، مجتمع‌های آپارتمانی و در نهایت پایین بودن ارتباط افراد در سطح محله همگی دلایلی بر توجیه آمار یاد شده می‌باشد. جرایمی چون جعل و کلاهبرداری بدون شک از جمله جرایمی هستند که مربوط به محله‌هایی با سطح اقتصادی بالا یا نسبتاً بالا است چراکه این‌گونه جرایم نیاز به تخصص بالا دارد.

با توجه به نتایج آماری، مناطق ۱۱ و ۱۴ کلانتری یزد بیشترین مجرمان را در این رابطه داشته‌است. در این مناطق محله‌هایی چون مسکن و شهرسازی، کاشانی و صفائیه بیشتر مورد هجوم این‌گونه جرایم قرار گرفته‌اند. نزاع و درگیری‌های فردی و دسته‌جمعی از نوع جرایمی است که بیشترین فراوانی را در محله‌هایی دارد که در آن سطح اقتصادی

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

و اجتماعی افراد بالا نیست. آنچه که آمار نشان می‌دهد این است که بیشترین تخلفات این نوع جرم مربوط به کلانتری ۱۲ می‌باشد که در آن اسکان‌های غیررسمی با حادثترین مشکلات اجتماعی فرهنگی و اقتصادی وجود دارد. اسکان‌های غیررسمی حسن‌آباد، کشتارگاه و برخی محله‌های قدیمی چون فهادان و گازارگاه با تراکم بالای جمعیت، به‌طوری‌که گازارگاه با تراکم ۱۲۰ نفر در هکتار یکی از متراکم‌ترین محله‌های یزد می‌باشد، دارای فراوانی‌های بیشتری نسبت به سایر محله‌ها است. تراکم بالای جمعیت، وجود پایگاه اجتماعی-اقتصادی بسیار پایین اسکان‌های غیررسمی به‌طوری‌که اسکان غیررسمی حسن‌آباد با ۱۸٫۶۱ درصد باسواد دارای وضعیت بسیار نامناسبی است، همچنین بافت‌های قدیمی، معابر تنگ و پرازدحام زمینه را برای جرم مذکور فراهم ساخته است.

جرایم مربوط به کشف مواد مخدر، که به تبع آن اعتیاد به مواد و تجارت مواد که به تجارت مرگ معروف است، معضلی است که گریبان‌گیر تمامی اقشار جامعه از سطح بالا تا پایین، جوان و پیر، زن و مرد می‌شود. فراوانی‌ها نشان می‌دهد که کلانتری ۱۲ بیشترین مورد را در این رابطه داشته است که بی‌شک سطح پایین اقتصادی اجتماعی و فرهنگی محله‌هایی چون اسکان‌های غیررسمی حسن‌آباد و کشتارگاه، اگر می‌تواند، در این شهر یزد بالاترین فراوانی را دارد. اصلی‌ترین خیابان یزد، یعنی کاشانی، بخش مرکزی یزد و تراکم بالای وسایط نقلیه در این منطقه باعث افزایش تخلفات راهوری شده است. در نهایت، برای آزمون فرضیه جدول زیر تهیه شده است:

جدول (۱۵): سطح جرم در محله‌ها به‌منظور آزمون فرضیه

ردیف	نام محله	منطقه کلانتری	جمع جرایم	سطح جرم
۱	مسکن و شهرسازی، خرمشاد، کاشانی، آتشکده، اکبرآباد، نعیم‌آباد	۱۱	۲۹۳۰	پایین
۲	گازارگاه، کوی طالقانی، کشتارگاه، حسن‌آباد، سرسنگ، فهادان، لب خندق	۱۲	۴۸۳۹	بالا
۳	حجت‌آباد، شیخداد، سیدصحر، کوچه بیوک، سرچم، کسنویه	۱۳	۳۲۷۴	متوسط

۴	نجف‌آباد، رحمت‌آباد، سیلو، صفاییه، محله پشت سازمان انتقال خون	۱۴	۵۲۸۴	بالا
۵	خیرآباد، عیش‌آباد، آزادشهر، امامشهر	۱۵	۲۲۸۵	پایین
۶	نصرت‌آباد، گردفرمز، کوی افشار، امامشهر، بلوار جمهوری	۱۶	۲۲۳۸	پایین
۷	آزمون خی دو	Sig=۰,۰۰۰	df=۵	$\chi^2=۲۷۳۲,۱$

(منبع: یافته‌های پژوهش)

نتیجه حاصل از آزمون ناپارامتریک خی دو نشان می‌دهد که تفاوت موجود بین مناطق در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. بنابراین، این نتیجه که بیشترین جرم‌ها مربوط به منطقه کلانتری‌های ۱۴ و ۱۲ است و کمترین آن در منطقه کلانتری‌های ۱۶ و ۱۵ رخ داده است قابل تعمیم به کل جامعه آماری است. با توجه به اطلاعات بالا نتیجه می‌گیریم که میزان گرایش به جرم در سطح محله‌ها متفاوت می‌باشد به طوری که محله‌ها با توجه به جایگاه خود از بالاترین تا پایین‌ترین میزان گرایش به انواع جرایم را دارا هستند.

نتیجه‌گیری

تمایز پژوهش حاضر با سایر پژوهش‌های مرتبط به این شرح است: پژوهشی که دیجنلو در سال ۲۰۱۲ در رابطه با فضا و جرم انجام داد در واقع، نمایانگر فضاهایی است که مجرم کالاهای غیرقانونی خود را ارایه می‌کند. اهمیت پژوهش وی در آن است که او به دنبال کانون‌هایی است که مجرمان در آن فعالیت غیرقانونی در رابطه با ارایه کالا انجام می‌دهند و با شناخت چنین کانون‌هایی و نیز مهار آن به صورت قابل توجهی تمرکز مجرمان را کاهش می‌دهد.

همچنین، پژوهشی که رحیمی در پایان‌نامه خود انجام داده است شناخت ویژگی‌های مجرمان هم از نظر بوم‌شناسی و هم جمعیت‌شناسی و کالبدی را مدنظر داشته است که در نهایت مهم‌ترین مکان‌های توزیع جرایم را میدان‌ها، حاشیه شهرها و تقاطع‌ها دانسته است.

زیاری در پژوهش خود، که وی نیز در شهر یزد انجام داده است، با استفاده از پرسشنامه‌های تکمیل‌شده در زندان و تعیین محل سکونت مجرمان شناخت محله‌های مناسب، نیمه‌مناسب و نامناسب از نظر جرم‌خیزی را مدنظر داشته است. اما پژوهش

پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)

حاضر علاوه بر تعیین برخی ویژگی‌های مجرمان و تعیین عامل‌های اجتماعی و کالبدی-حقوقی در ارتکاب جرم با استفاده از آمارهای ثبتی در کلانتری‌ها در سال ۱۳۹۰ به‌عنوان جدیدترین داده‌ها به پهنه‌بندی جرایم پرداخته و شناخت علمی و دقیق مناطق جرم‌خیز را مدنظر داشته و به‌دنبال این شناخت، با توجه به نوع جرم تحلیل‌های فضایی-مکانی را انجام داده‌است.

نتیجه پژوهش حاضر این است که در تحلیل فضایی جرم نوع و سبک جرایم با وضعیت اقتصادی و اجتماعی مناطق به‌شدت ارتباط دارد. این بدان معناست که محله‌های فقیرنشین یزد در جرایمی نظیر موادمخدر، جرایم مرتبط با مهاجران غیرقانونی و حتی نزاع و درگیری رتبه بالایی دارند. در مقابل محله‌های بالانشین در جرایمی از قبیل تخلفات راهور، جرایم مالی از جمله جعل و کلاهبرداری، سرقت و جرایم مرتبط با عفت عمومی در رتبه بالاتری هستند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- احمدی، حبیب (۱۳۸۷)، جامعه‌شناسی انحرافات، تهران: انتشارات سمت.
- افروغ، عماد (۱۳۷۷)، فضا و نابرابری‌های اجتماعی، تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- برنامه پنج‌ساله توسعه و عمران شهر یزد (۱۳۹۱)، مهندسین مشاور باغشهر پردیسان، شهرداری یزد، یزد، ۳۰۴.
- برومند، شهزاد (۱۳۸۲)، بررسی اقتصادی رفتار مصرف‌کنندگان موادمخدر، فصلنامه اعتیادپژوهی، سال اول، شماره ۴، صص ۷۰-۴۵.
- بیات، بهرام (۱۳۸۷)، فراتحلیل آسیب‌های اجتماعی، تهران: معاونت اجتماعی نیروی انتظامی.
- بهاری، سیف‌اله؛ ستوده، هدایت‌اله (۱۳۸۶)، آسیب‌شناسی خانواده، تهران: انتشارات ندای آریانا.
- توکلی، مهدی (۱۳۸۴)، شناسایی و تحلیل کانون‌های جرم‌خیز شهر زنجان با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، تهران: دانشکده فرماندهی و ستاد (دافوس) دانشگاه علوم انتظامی.
- رحیمی، نادر (۱۳۸۵)، بررسی توزیع فضایی جرم در شهر کرج، پایان‌نامه دوره کارشناسی‌ارشد جغرافیا، دانشگاه اصفهان.
- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۹۰)، بررسی آسایش و امنیت در محله‌های شهر یزد، مجله پژوهش‌های جغرافیای انسانی، تابستان، تهران: دانشگاه تهران.
- دانش، تاج‌زمان (۱۳۷۲)، اطفال و جوانان بزهکار، تهران: تهران تایمز.
- کلانتری، محسن (۱۳۸۰)، بررسی جغرافیای جرم و جنایت در مناطق شهر تهران، پایان‌نامه دکتری به راهنمایی دکتر محمدتقی رهنمای، تهران: دانشگاه تهران.
- کی‌نیا، مهدی (۱۳۷۹)، مبانی جرم‌شناسی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- سرائی، محمدحسین (۱۳۸۶)، الگوهای چندگانه توسعه فیزیکی شهر یزد، تحقیقات جغرافیایی، سال ۲۲، شماره ۱.
- سخاوت، جعفر (۱۳۸۳)، علل ساختاری اعتیاد در ایران، مجموعه مقالات، تهران: انجمن جامعه‌شناسی ایران.
- ستوده، هدایت‌اله (۱۳۷۳)، آسیب‌شناسی اجتماعی، تهران: آوای نور.

- پژوهشنامه جغرافیای انتظامی (سال سوم، شماره نهم، بهار ۱۳۹۴)
- شکویی، حسین (۱۳۶۹)، جغرافیای اجتماعی شهرها (اکولوژی اجتماعی شهر)، تهران: جهاد دانشگاهی.
 - صحرانیان، سیدمهدی (۱۳۸۲)، بخش‌هایی از یافته‌های تحقیقات پولشویی در ایران. مجلس و پژوهش بازیابی از رساله دکتری، تهران: دانشکده امنیت ملی دانشگاه عالی دفاع ملی.
 - ضیایی، محمود (۱۳۸۰)، الگوی فضایی توزیع کمک‌های دریافتی از مرکز شهرداری‌های کشور، مجله رشد: آموزش جغرافیا، شماره ۵۸، صص ۳۰-۳۷.
 - میرمحمد صادقی، حسین (۱۳۸۷)، جرایم علیه مالکیت و اموال، تهران: نشر میزان.
 - مرتضوی، علی (۱۳۸۳)، قاچاق بین‌المللی موادمخدر و حقوق بین‌الملل، تهران: ستاد مبارزه با موادمخدر.
 - هندیانی، عبدالله (۱۳۹۰)، شناخت تهدیدات ناشی از جرایم سازمان‌یافته علیه امنیت عمومی جمهوری اسلامی ایران.
 - Angels. S; (۱۹۶۸) discouraging crime through city planning. University of california, (Berkeley. Center for planning and development research).
 - DeAngelo, Gregory, ۲۰۱۲, Making space for crime: A spatial analysis of criminal competition, Regional Science and Urban Economics, Volume ۴۲, Issues ۱° ۲, January ۲۰۱۲, Pages ۴۲-۵۱.
 - Dietrich, ober willer ,۲۰۰۸, comparing spatial patterns of robbery: evidence frame a western and an eastern European city, cities journal, volume ۲۵, issue ۴, pages ۱۸۵-۱۹۶.
 - Fajemirokun .F, & Adewale .O, (۲۰۰۶), A GIS Approach Crime Mapping and Management in Nigeria: «A Case study of VictoriaIsland Lagos», Munich, Germany , October.
 - Killias, m., ۲۰۰۱, immigration and crime among youth in Switzerland. journal criminal, justice and behavior, vol ۲۸, no ۳, pp ۳۲۹-۳۶۶.
 - Meagan Elizabeth cahll ۲۰۰۴ geographies of urban crime: an interurban study of crime in Nashville TN; Portland or and Tucson, ۲-۱۹۷.
 - Relph, E. (۱۹۸۶). Place and Placelessness, Pion Limited, London.
 - Reid. s. t. (۲۰۰۰), crime and criminology, u.s.a: mc grew-hill higher education.

- Wilson, j. f. (۲۰۰۳) value of substandard housing abatement as a crime -Reduction procedure PHD thesis of public administration university of laverne California, Usa.

